

Poznać przeszłość 4

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I II wojna światowa						
1. Kampania polska	- W przededniu wojny - Niemiecka napaść na Polskę - Przeciwko Blitzkriegowi - Napaść sowiecka na Polskę - Ostatnie punkty oporu - Pierwsze zbrodnie hitlerowskie w Polsce - Ocena wojny obronnej	– stosuje pojęcia: <i>Blitzkrieg (wojna błyskawiczna)</i>, <i>Schleswig-Holstein</i>, – charakteryzuje wkroczenie wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow oraz przykłady współpracy niemiecko-sowieckiej – omawia działalność postaci: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, – wymienia wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 17 września 1939 r., 6 października 1939 r.	– stosuje pojęcia: <i>bitwa graniczna</i>, <i>dziwna wojna</i>, „<i>polskie Termopile</i>” – porównuje potencjał militarny stron konfliktu – omawia działalność postaci: Ignacego Mościckiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego – omawia decyzje polityczne władz II Rzeczypospolitej na tle wydarzeń militarnych podczas kampanii polskiej – opisuje przykłady bohaterstwa polskich żołnierzy, w tym: Westerplatte, Poczty Polskiej, Mokrej, Wizny, bitwy nad Bzurą, Warszawy, Kocka, i wskazuje te miejsca na mapie	– stosuje pojęcia: <i>provokacja gliwicka</i>, „<i>Fall Weiss</i>”, <i>Luftwaffe</i>, <i>Einsatzgruppen (Grupy Specjalne)</i>, <i>przedmoście rumuńskie</i> – wymienia wydarzenia związane z datami: 1–3 września 1939 r., 3 września 1939 r. – opisuje główne etapy kampanii polskiej – omawia działalność postaci: Henryka Sucharskiego i Franciszka Dąbrowskiego, – wyjaśnia	– przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. , omawia wydarzenia związane z datami: 9 września 1939 r., 12 września 1939 r., 28 września 1939 r., 2 października 1939 r. – omawia działalność postaci: Tadeusza Kutrzeby, Władysława Bortnowskiego, Władysława Raginisa, Władysława Langnera, Józefa Unruga, Stanisława Dąbka	– prezentuje założenia polityki Wielkiej Brytanii i Francji wobec konfliktu polsko-niemieckiego – podaje przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez agresorów, m.in. w Wieluniu, Bydgoszczy, okolicach Wejherowa

				przyczyny przegranej Polski w wojnie we wrześniu 1939 r.		
2. Hitler i Stalin dzielą Europę	• Współpraca ZSRS i III Rzeszy • Sowieckie podboje • Podbój Danii i Norwegii przez Niemcy • Podbój Belgii, Holandii i Francji • Przeciwno Wielkiej Brytanii • Wojna na Bałkanach	– stosuje pojęcia: pakt Ribbentrop–Mołotow, kolaboracja, bitwa o Anglię – omawia działalność postaci: Józefa Stalina, Adolfa Hitlera – wymienia sojuszników III Rzeszy, którzy przystąpili do współpracy w latach 1939–1941 – wyjaśnia znaczenie zwycięstwa Wielkiej Brytanii i jej sojuszników w bitwie o Anglię	– stosuje pojęcia: wojna zimowa, republiki bałtyckie, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji, RAF – omawia działalność postaci: Benita Mussoliniego, Winstona Churchilla – charakteryzuje cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941 oraz przykłady ich współpracy – wskazuje na mapie: kierunki agresji sowieckiej, niemieckiej i włoskiej oraz obszary okupowane przez agresorów – omawia wydarzenia związane z agresją sowiecką i niemiecką z: listopada 1939 r. marca 1940 r., maja 1940 r., lipca–października 1940 r. – przedstawia główne przyczyny klęski Francji w 1940 r.	– stosuje pojęcia: „Fall Gelb”, operacja „Lew morski”, linia Mannerheima, Linia Maginota – omawia działalność postaci: Charles’a de Gaulle’a, Philippe’a Pétaina, Josipa Broza-Tito, Carla Gustafa Mannerheima, Vidkuna Quislinga, Hermanna Göringa, Ante Pavelicia, Léona Degrelle – omawia wydarzenia związane z datami: 12 marca 1940 r., 9 kwietnia 1940 r., 10 maja 1940 r., 22 czerwca 1940 r., 28 października 1940 r., 6 kwietnia 1941 r.–1 czerwca 1941 r., 10 kwietnia 1941 r.	– omawia działalność postaci: Josipa Broza-Tito, Ante Pavelicia, Léona Degrelle – szczegółowo opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941, wskazując zmiany na mapie politycznej – opisuje przebieg bitwy o Anglię, uwzględniając uzbrojenie obu stron konfliktu oraz sytuację ludności cywilnej Wielkiej Brytanii – wyjaśnia znaczenie zawarcia zawieszenia broni w Compiègne w czerwcu 1940 r	– omawia sposób przejęcia kontroli nad republikami bałtyckimi przez ZSRS w 1940 r. – charakteryzuje sytuację na Bałkanach w 1941 r.

3. Wojna na froncie wschodnim	• Napaść Niemiec na ZSRS • Bitwa pod Moskwą • Niemcy i podbita ludność • Wspólnie przeciw Hitlerowi • Bitwa o Stalingrad	– stosuje pojęcia: plan „Barbarossa”, wielka wojna ojczyźniana, Lend-Lease Act, koalicja antyhitlerowska – omawia działalność postaci: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, Gieorgija Żukowa – charakteryzuje przyczyny nawiązania współpracy Wielkiej Brytanii i ZSRS oraz USA – omawia stosunek ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemców, – przedstawia politykę III Rzeszy wobec ludności cywilnej ZSRS i wobec jeńców	– stosuje pojęcia: Lend-Lease Act, – wymienia wydarzenia związane z datami: marzec 1941 r., 22 czerwca 1941 r., 12 lipca 1941 r., luty 1943 r., lipiec 1943 r. – opisuje przebieg wojny i analizuje przyczyny klęski niemieckiego Blitzkriegu w ZSRS – wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny na froncie wschodnim: Leningrad, Moskwa, Stalingrad, – ocenia znaczenie pomocy w ramach Lend-Lease Act dla wyniku wojny na froncie wschodnim - podaje przykłady podjęcia współpracy z Niemcami i wyjaśnia ich przyczyny	– stosuje pojęcia: Lebensraum (‘przestrzeń życiowa’), blokada Leningradu, „droga życia”	– omawia działalność postaci: Friedricha von Paulusa, Stepana Bandery – wymienia wydarzenia związane z datami: 6 grudnia 1941 r., listopad 1942 r., wrzesień 1941 r. styczeń 1944 r. – omawia znaczenie klęski stalingradzkiej dla Niemiec	– opisuje potencjał wojenny stron konfliktu, ich taktykę oraz uzbrojenie
4. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	• Sytuacja ludności okupowanych krajów • Postawy ludności i władz krajów okupowanych • Ruch oporu i partyzantka w krajach europejskich	– stosuje pojęcia: polityka rasowa, ruch oporu, podludzie, nadludzie, partyzantka – omawia działalność postaci: Adolfa Hitlera – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu	– stosuje pojęcia: pakt trzech, polityka rasowa, przestrzeń życiowa, Generalny Plan Wschodni, ruch oporu, podludzie, nadludzie, partyzantka – omawia działalność postaci: Charles’a de Gaulle’a, Philippe’a Pétaina	– charakteryzuje zróżnicowanie polityki niemieckiej na terenach okupowanych – omawia postawy ludności okupowanej Europy	– stosuje pojęcia: Résistance, Rote Kapelle, polityka „piernika i pejcza”	– porównuje sytuację w okupowanych krajach zachodnich i w Polsce

5. Holokaust	• Separacja ludności żydowskiej • W stronę zagłady • Zagłada Żydów • Powstanie w getcie • Postawy wobec Holokaustu	– stosuje pojęcia: gwiazda Dawida, getto – przedstawia założenia i metody polityki hitlerowskiej wobec Żydów oraz etapy i metody jej realizacji (od dyskryminacji do zagłady) – przedstawia sposób organizacji i cel działania sieci obozów koncentracyjnych oraz obozów zagłady, wyjaśnia różnice pomiędzy nimi, rozpoznaje główne miejsca eksterminacji (Auschwitz-Birkenau, Sobibór, Treblinka, Bełżec)	– stosuje pojęcia: Żydowska Organizacja Bojowa, medal „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” – omawia działalność postaci: Adolfa Eichmanna, Heinricha Himmlera, Reinharda Heydricha, Mordechaja Anielewicza, Marka Edelmana, Jana Karskiego, Witolda Pileckiego, Janusza Korczaka, rodziny Ulmów, Ireny Sendlerowej – wymienia wydarzenia związane z datami: 20 stycznia 1942 r., kwiecień 1943 r. – wymienia wydarzenia związane z datami: 20 stycznia 1942 r., kwiecień 1943 r. – omawia bilans Holokaustu – przedstawia formy pomocy Żydom niesione przez ludność krajów okupowanych	– stosuje pojęcia: Szoah, „Żegota”, Żydowski Związek Wojskowy, Endlösung (‘ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej’) – omawia działalność postaci: Juliusza Grobelnego, Władysława Bartoszewskiego, Chełmno nad Nerem, Babi Jar, Jedwabne, Ponary	– omawia działalność postaci: Juliusza Grobelnego, Władysława Bartoszewskiego, Zofii Kossak-Szczuckiej, Wandy Krahelskiej, Matyldy Getter, Adama Sapiehy, Jana i Antoniny Żabińskich, Jurgena Stoppa – wymienia miejsca eksterminacji: Chełmno nad Nerem, Babi Jar, Jedwabne, Ponary	– omawia działalność postaci: Wandy Krahelskiej, Matyldy Getter, Adama Sapiehy
6. Wojna poza Europą	• Początek walk w Afryce • Zakończenie walk w Afryce • Wojna na morzach i oceanach • Atak na Pearl Harbor • Ofensywa japońska w Azji • Wojna na Pacyfiku	– stosuje pojęcia: wojna na Pacyfiku, U-Boot, Pearl Harbor, lotniskowiec – omawia działalność postaci: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera - wskazuje na przyczyny zwycięstwa aliantów	– stosuje pojęcia: wilcze stada, U-Boot, Pearl Harbor – omawia działalność postaci: Franklina Delano Roosevelta – wymienia wydarzenia związane z datami: 7 grudnia 1941 r., 4–7 czerwca 1942 r., październik–listopad 1942 r. – wymienia cele strategiczne państw Osi w walkach poza Europą – omawia przebieg wojny w	– stosuje pojęcia: operacja „Torch”, Kriegsmarine, U-Boot, Royal Navy – wymienia wydarzenia związane z datami: – szczegółowo omawia przebieg walk w Afryce i Azji – przedstawia	– stosuje pojęcia: operacja „Torch”, operacja, Kriegsmarine, U-Boot, Royal Navy – omawia działalność postaci: Bernarda Montgomery’ego, Erwina Rommla, Karla Dönitza, Isoroku Yamamoto – wymienia wydarzenia związane z datami: 13 września 1940 r., grudzień	– opisuje uzbrojenie stron konfliktu i ocenia ich potencjał militarny

			Afryce w latach 1941–43, wskazuje na przyczyny zwycięstwa aliantów	specyfikę wojny na Pacyfiku i wymienia przełomowe starcia zbrojne na tym obszarze podczas II wojny światowej	1940 r., listopad 1941 r., sierpień 1942 r., luty 1943 r., październik–listopad 1942 r., 13 maja 1943 r.	
7. Droga do zwycięstwa	• Początki Wielkiej Koalicji • Bitwa na Łuku Kurskim • Desant na Sycylię i Włochy • Konferencje Wielkiej Trójki • Lądowanie w Normandii i otwarcie drugiego frontu	– stosuje pojęcia: Karta atlantycka, Wielka Trójka, Wielka Koalicja – omawia działalność postaci: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – przedstawia znaczenie wydarzeń: bitwy na Łuku Kurskim oraz powstania drugiego frontu w Normandii	– stosuje pojęcia: Karta atlantycka, Wielka Trójka, D-Day, Wielka Koalicja – omawia działalność postaci: Dwighta Eisenhowera – wymienia wydarzenia związane z datami: 14 sierpnia 1941 r., 28 listopada–1 grudnia 1943 r., 4–11 lutego 1945 r., 6 czerwca 1944 r. – wyjaśnia genezę powstania Wielkiej Koalicji oraz omawia znaczenie zasad sformułowanych w Karcie atlantyckiej – przedstawia znaczenie wydarzeń: kapitulacji Włoch, bitwy o Monte Cassino – omawia znaczenie konferencji w Teheranie	– stosuje pojęcia: operacja „Overlord”, operacja „Market Garden”, – podaje główne założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej	– stosuje pojęcia: operacja „Cytadela”, Włoska Republika Socjalna – omawia działalność postaci: George’a Pattona, Douglasa MacArthura, Pietra Badoglio – wymienia wydarzenia związane z datami: 14 stycznia 1943 r., 10 lipca 1943 r., 19 sierpnia 1943 r., 8 września 1943 r., 23/24 czerwca 1944 r., październik 1944 r.	– opisuje strategię oraz uzbrojenie stron konfliktu
8. Koniec II wojny światowej	• Wyzwolenie Europy Środkowo-Wschodniej • Konferencja w Jałcie • Zajęcie Niemiec i Austrii	– stosuje pojęcia: porządek jałtański, atak atomowy – omawia działalność postaci: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, – wymienia wydarzenia	– stosuje pojęcia: porządek jałtański, naloty dywanowe, taktyka „żabich skoków”, atak atomowy – omawia działalność postaci: Harry’ego Trumana, Clementa Attlee – wymienia wydarzenia związane z datami: 22 czerwca 1944 r., 24	– stosuje pojęcia: projekt „Manhattan”, kamikadze – omawia działalność postaci: Dwighta Eisenhowera, Alfreda Jodla,	– stosuje pojęcia: projekt „Manhattan”, kamikadze – omawia działalność postaci: George’a Pattona, Douglasa MacArthura – wymienia wydarzenia związane z datami: 14 stycznia 1943 r., 10 lipca 1943 r.,	– przedstawia okoliczności zamachu na Hitlera

	• Konferencja w Poczdamie • Zakończenie walk na Pacyfiku	związane z datami: 8 maja 1945 r. 6 i 9 sierpnia 1945 r. – opisuje okoliczności i skutki wynalezienia oraz pierwszego użycia broni atomowej	kwietnia 1945 r., – omawia znaczenie operacji „Bagration” – przedstawia ustalenia oraz znaczenie konferencji Wielkiej Trójki w Jałcie oraz Poczdamie	Wilhelma Keitla, Hirohito – omawia przebieg działań wojennych w Europie i na Dalekim Wschodzie w 1945 r.	19 sierpnia 1943 r., 8 września 1943 r., 23/24 czerwca 1944 r., październik 1944 r., 12 stycznia 1945 r., 16 kwietnia 1945 r. – wyjaśnia znaczenie udziału Wojska Polskiego w operacji berlińskiej 1945	
--	---	---	--	---	--	--

Rozdział II

Polacy podczas II wojny światowej

1. Polska pod okupacją	• Podział ziem polskich w 1939 r. • Wyniszczenie polskich elit • Polityka III Rzeszy wobec Polaków • Niemieckie zbrodnie w Polsce • Polityka ZSRS wobec Polaków • Deportacje w głąb ZSRS • Zbrodnia katyńska • Wobec sowieckiej okupacji	– stosuje pojęcia: Generalne Gubernatorstwo, łapanka, deportacja, – omawia działalność postaci: Maksymiliana Marii Kolbego, Hansa Franka – omawia i wskazuje na mapie podział ziem polskich okupowanych przez ZSRS i III Rzeszę oraz zmiany wprowadzone po 1941 r. – podaje przykłady zbrodni niemieckich dokonanych na ludności polskiej – wskazuje grupy społeczne najbardziej narażone na prześladowania niemieckie i sowieckie	– stosuje pojęcia: Generalne Gubernatorstwo, łapanka, Volkslista, kontyngent, „gadzinówka”, deportacja, – omawia działalność postaci: Wandy Wasilewskiej – wymienia wydarzenia związane z datami: kwiecień–maj 1940 r., maj–czerwiec 1940 r. – omawia przebieg deportacji Polaków z Kresów Wschodnich w głąb ZSRS – charakteryzuje przebieg oraz znaczenie zbrodni katyńskiej	– stosuje pojęcia: Sonderaktion „Krakau”, akcja AB, sowietyzacja „granatowa policja”, paszportyzacja	– wymienia wydarzenia związane z datami: październik 1939 r., 1–2 listopada 1939 r., 5 marca 1940 r., marzec 1941 r.	– wyjaśnia rolę okupantów w zaognianiu trudnych relacji polsko-litewskich i polsko-ukraińskich
------------------------	---	--	---	--	--	--

2. Polskie władze na uchodźstwie	• Polski rząd na uchodźstwie • Polskie siły zbrojne na Zachodzie • Układ Sikorski-Majski • Zerwanie stosunków polsko-sowieckich • Katastrofa gibraltarska • Polskie władze w ZSRS	– stosuje pojęcia: rząd emigracyjny, armia Andersa, katastrofa gibraltarska – omawia działalność postaci: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa – wyjaśnia okoliczności zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem	– stosuje pojęcia: układ Sikorski-Majski, katastrofa gibraltarska – wymienia wydarzenia związane z datami: 30 września 1939 r., 30 lipca 1941 r., 14 lutego 1942 r., 25 kwietnia 1943 r., 4 lipca 1943 r. – omawia założenia układu Sikorski-Majski – opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii gen. Władysława Andersa	– omawia działalność postaci: Stanisława Mikołajczyka, – wymienia wydarzenia związane z datami: 13 listopada 1939 r., 13 kwietnia 1943 r., 30 czerwca 1943 r., – charakteryzuje postawę Wielkiej Trójki wobec ZSRS	– stosuje pojęcie: Rada Narodowa RP – omawia działalność postaci: Bolesława Bieruta i Władysława Gomułki, Kazimierza Sosnkowskiego, Cyryła Ratajskiego, Pawła Findera, Marcelego Nowotki – wymienia wydarzenia związane z datami: 31 grudnia 1943 r./ 1 stycznia 1944 r., styczeń 1944 r. – wymienia tworzące się w ZSRS i w kraju ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych (od powstania PPR do utworzenia KRN)	– przedstawia okoliczności utworzenia polskiego rządu emigracyjnego (w tym umowę paryską oraz antysanacyjny charakter rządu) – ocenia znaczenie śmierci gen. Władysława Sikorskiego
3. Polskie Państwo Podziemne	• Struktury Polskiego Państwa Podziemnego • Konspiracja wojskowa • Działalność	– stosuje pojęcia: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej, Armia Krajowa, partyzantka, rzeź wołyńska, tajne komplety – wymienia wydarzenia	– stosuje pojęcia: cichociemni, Delegat Rządu RP na Kraj, sabotaż, dywersja, „krwawa niedziela”, – omawia działalność postaci: Stefana Roweckiego	– stosuje pojęcia: BIP, Związek Odwetu, organizacja „Wachlarz”, Kedyw, Gwardia Ludowa, – omawia działalność postaci: Franza	– stosuje pojęcia: Rada Jedności Narodowej, Narodowa Organizacja Wojskowa, WRN – omawia	– omawia działalność postaci: Zygmunta Berlinga, Bolesława Bieruta,

	Polskiego Podziemia • Konspiracja cywilna • Pozostałe podziemne organizacje zbrojne • Rzeź wołyńska • Akcja „Burza”	związane z datami: 27 września 1939 r., 14 lutego 1942 r. – omawia cele i przebieg akcji „Burza”	ps. Grot, Augusta Emila Fieldorfa – wymienia konspiracyjne struktury wojskowe (SZP, ZWZ, AK, Bataliony Chłopskie) – opisuje najważniejsze akcje ZWZ-AK – przedstawia genezę i przebieg rzezi wołyńskiej	Kutschery, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Jana Karskiego, Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, – wymienia wydarzenia związane z datami: 11 lipca 1943 r., 1 lutego 1944 r.	działalność postaci: Cyryla Ratajskiego, – wymienia wydarzenia związane z datami: 9 stycznia 1944 r., 26 marca 1943 r., 30 czerwca 1943 r.,	
4. Powstanie warszawskie i rok 1945	• Przyczyny wybuchu powstania • Przebieg walk powstańczych • Zachodni alianci wobec powstania • Upadek powstania • Znaczenie powstania warszawskiego • Nowe rządy w Polsce • Walki na ziemiach polskich	– stosuje pojęcia: akcja „Burza”, godzina „W”, Rząd Tymczasowy – omawia działalność postaci: Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, – wymienia wydarzenia związane z datami: 1 sierpnia 1944 r., 2 października 1944 r. – prezentuje postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego	– stosuje pojęcia: Manifest PKWN, – omawia działalność postaci: Antoniego Chruściela – omawia przyczyny decyzji o wybuchu powstania w Warszawie, uwzględniając sytuację na froncie i w okupowanej Polsce – wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca – prezentuje postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego	– stosuje pojęcia: RONA – prezentuje polskie organizacje partyzanckie, uwzględniając ich stosunek do rządu na uchodźstwie – opisuje przebieg walk oraz bilans powstania warszawskiego	– omawia działalność postaci: Ericha von dem Bacha-Zelewskiego, Ludwiga Fischera, Oskara Dirlewangera, Mieczysława Kamińskiego, – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną	– omawia działalność postaci: Oskara Dirlewangera, Mieczysława Kamińskiego, – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną

					podziemia	
5. Polacy na frontach II wojny światowej	• Początki Polskich Sił Zbrojnych • Polskie lotnictwo w Anglii • Walki w Afryce • Udział w wyzwoleniu Włoch i krajów Europy zachodniej • Formacje zbrojne u boku ZSRS	– stosuje pojęcia: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, Enigma, – omawia działalność postaci: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa, – omawia wydarzenia związane z datami: 18 maja 1944 r.	– stosuje pojęcia: Armia Polska w ZSRS, Wojsko Polskie w ZSRS, „szczury Tobruku” – omawia działalność postaci: Mariana Rejewskiego, Henryka Żygalskiego oraz Jerzego Różyckiego, Stanisława Maczka – podaje miejsca oraz formacje biorące udział w najważniejszych bitwach II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglę, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem) oraz wskazuje miejsca na mapie	– wymienia wydarzenia związane z datami: sierpień–wrzesień 1940 r., 5 maja 1945 r. – omawia działalność postaci: Władysława Kopańskiego, Stanisława Sosabowskiego, – opisuje dokonania polskich pilotów podczas II wojny światowej oraz losy polskiej floty wojennej	wymienia wydarzenia związane z datami: styczeń 1940 r., maj 1940 r., sierpień 1940 r., 1942 r., październik 1943 r., wrzesień 1944 r., 21 kwietnia 1945 r., – omawia działalność postaci: Zygmunta Berlinga,	– omawia działalność postaci: Michała Żymierskiego ps. Rola, Karola Świerczewskiego

Rozdział III Świat po II wojnie światowej

1. Odbudowa powojenne go świata	• Bilans strat wojennych • Budowa nowego porządku światowego • Powstanie ONZ • Okupacja Niemiec i Austrii • Doktryna Trumana i plan Marshalla • Komunizm w Europie	– stosuje pojęcia: układ dwubiegunowy, supermocarstwo, – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń materialnych – omawia politykę mocarstw wobec okupowanych Niemiec i Austrii	– stosuje pojęcia: zasada 4D, proces norymberski, doktryna Trumana, plan Marshalla – omawia działalność postaci: Harry’ego Trumana, George’a Marshalla – wymienia wydarzenia związane z datami: 1944–1948, 26 czerwca 1945 r., 17 lipca–2 sierpnia 1945 r., marzec 1947 r. – wymienia najważniejsze postanowienia konferencji w Poczdamie – charakteryzuje przyczyny wzrostu znaczenia ZSRS oraz USA	– opisuje genezę, cele oraz strukturę ONZ – stosuje pojęcia: taktyka salami, Kominform – wyjaśnia przyczyny spadku wpływów Wielkiej Brytanii i Francji – przedstawia przejawy wzrostu znaczenia komunizmu w Europie	– wymienia wydarzenia związane z datami: 25 kwietnia 1945 r., 20 listopada 1945 r. –1 października 1946 r., czerwiec 1947 r., 27 września 1947 r. – opisuje znaczenie doktryny Trumana oraz planu Marshalla dla procesu integracji europejskiej	– przedstawia przebieg i wynik wojny domowej w Grecji
2. Żelazna kurtyna	• Podzielona Europa • Ku zjednoczonej Europie • Stalinizm w państwach bloku wschodniego • Powojenne Niemcy i Austria • Powstanie RFN i NRD • Śmierć Stalina i destalinizacja • Powstanie węgierskie	– stosuje pojęcia: żelazna kurtyna, zimna wojna, NRD, RFN, NATO, Układ Warszawski, – omawia działalność postaci: Nikity Chruszczowa, – wymienia wydarzenia związane z datami: 5 marca 1946 r., 5 marca 1953 r., – omawia znaczenie tajnego referatu Chruszczowa – charakteryzuje cechy stalinizmu w państwach Europy Środkowo-Wschodniej – omawia formy kultu jednostki w krajach	– stosuje pojęcia: strefy okupacyjne, Bizonia, Trizonia, blokada Berlina Zachodniego, most powietrzny, EWWiS, Beneluks – omawia działalność postaci: Konrada Adenauera, Roberta Schumana – wymienia wydarzenia związane z datami: czerwiec 1948 r.–maj 1949 r., 4 kwietnia 1949 r., 14 maja 1955 r., luty 1956 r. – charakteryzuje różnice w podejściu mocarstw do kwestii niemieckiej	– stosuje pojęcia: powstanie berlińskie, Rada Europy – omawia działalność postaci: Imre Nagya, Ławrientija Berii, – wymienia wydarzenia związane z datami: 20 września 1949 r., 23 lipca 1952 r., 16 czerwca 1953 r., 23 października–4 listopada 1956 r. – charakteryzuje przebieg integracji	– stosuje pojęcia: powstanie berlińskie, tajny referat, Rada Europy – omawia działalność postaci: Wilhelma Piecka, Waltera Ulbrichta, Janosa Kadara, Alcide de Gasperiego, – podaje przyczyny powstania berlińskiego z 1953 r. – opisuje przebieg	– omawia działalność postaci: Józsefa Mindszentyego, Pála Malétera

		komunistycznych	– przedstawia przebieg i rezultat sowieckiej blokady Berlina – omawia genezę powstania NATO oraz podaje nazwy najważniejszych państw, które przystąpiły do NATO oraz Układu Warszawskiego – omawia znaczenie tajnego referatu Chruszczowa	europejskiej w latach 50. XX w. – wyjaśnia genezę powstania dwóch państw niemieckich – podaje przyczyny wystąpień na Węgrzech w 1956 r.	i skutki wydarzeń na Węgrzech w 1956 r.	
3. Azja w czasach dekolonizacji	• Walka o niepodległość Indii • Chińska Republika Ludowa • Chiny w czasach Mao Zedonga • Wojna w Korei • Wyzwolenie Indochin i Indonezji	– stosuje pojęcia: taktyka biernego oporu, Wielki Skok, rewolucja kulturalna, – omawia działalność postaci: Mahatmy Gandhiego, Mao Zedonga, – wskazuje na mapie: Indie, Pakistan, Chiny, – przedstawia postulaty, przebieg i skutek Wielkiego Skoku i rewolucji kulturalnej w Chinach	– stosuje pojęcia: czerwona książeczka – omawia działalność postaci: Ho Chi Minha, Czang Kaj-szeka – wymienia wydarzenia związane z latami: 1947 r., 1949 r., 1950–1953 – wskazuje na mapie: Tajwan, Japonię, Koreę Północną i Południową, Wietnam – opisuje przemiany w Chinach w latach 40. XX w. – przedstawia postulaty, przebieg i skutek Wielkiego Skoku i rewolucji kulturalnej w Chinach – wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu	– stosuje pojęcia: Kuomintang, Czerwona Gwardia, hunwejbini, – omawia działalność postaci: Douglasa MacArthura, Kim Ir Sena, – wymienia wydarzenia związane z latami: 1954 r., 1955–1975, 1971 – opisuje proces dekolonizacji Azji oraz ocenia jego następstwa – opisuje przebieg walki o niepodległość Indii – charakteryzuje komunistyczne reżimy w Chinach, Korei Północnej, Wietnamie i	– stosuje pojęcia: Kuomintang, Czerwona Gwardia, hunwejbini, Czerwoni Khmerzy – omawia działalność postaci: Denga Xiaopinga – wskazuje na mapie: Laos, Kambodżę, Kaszmir – opisuje proces dekolonizacji Azji oraz ocenia jego następstwa – podaje przykłady państw Dalekiego Wschodu współpracujących z USA	– przedstawia przykłady konfliktów postkolonialnych w Azji

				Kambodży, uwzględniając szczególnie stosunek władzy do jednostki		
4. Bliski Wschód i Afryka po II wojnie światowej	• Powstanie Izraela • Kryzys sueski • Od wojny sześciodniowej do kryzysu paliwowego • Rewolucja islamska w Iranie • Dekolonizacja w Afryce • Konflikty okresu dekolonizacji • Państwa Trzeciego Świata	– stosuje pojęcia: Bliski Wschód, apartheid, państwa Trzeciego Świata – wskazuje na mapie: Izrael, Egipt, Iran, Irak, Kanał Sueski, Jerozolimę – charakteryzuje konflikt izraelsko-palestyński, dostrzegając rolę światowych mocarstw w konflikcie na Bliskim Wschodzie	– stosuje pojęcia: syjonizm, kryzys sueski, Rok Afryki, – omawia działalność postaci: Dawida Ben Guriona, Jasera Arafata, Saddama Husajna, Nelsona Mandeli – wymienia wydarzenia związane z latami: 1948 r., 1956 r., 1967 r., 1973 r. – wskazuje na mapie: Izrael, Egipt, Iran, Irak, Kanał Sueski, Jerozolimę – omawia przyczyny i skutki dekolonizacji Afryki	– stosuje pojęcia: wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, bantustan, kibuc, ajatollah – omawia działalność postaci: Gamala Abdela Nasera, – wskazuje na mapie: półwysep Synaj, Jerozolimę, Tel Awiw, – wymienia wydarzenia związane z datami: 14 maja 1948 r., – opisuje znaczenie rewolucji islamskiej w Iranie	– stosuje pojęcia: wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, , kibuc, – omawia działalność postaci: ajatollaha Ruhollaha Chomejniego – wskazuje na mapie: Zachodni Brzeg Jordanu, wzgórza Golan, Kuwejt, Biafrę, Katangę – wymienia wydarzenia związane z datami: 1954 r., 1979 r., 1980–1988, 1990–1991	– stosuje pojęcia: harkisi, OJA, Ruch Państw Niezaangażowanych – omawia działalność postaci: Frederika de Klerka, Patrice’a Lumumby
5. Konflikty okresu zimnej wojny	• Rewolucja kubańska • Kryzys kubański • Konflikty w Ameryce Południowej i Środkowej	– stosuje pojęcia: kryzys kubański, Praska Wiosna, mur berliński – omawia działalność postaci: Fidela Castro, Leonida Breżniewa, – podaje przykłady dziedzin i miejsc rywalizacji pomiędzy	– stosuje pojęcia: doktryna Breżniewa, gorąca linia, – omawia działalność postaci: Johna F. Kennedy’ego, – opisuje przyczyny i przebieg kryzysu kubańskiego,	- stosuje pojęcia: „socjalizm z ludzką twarzą”, – omawia wydarzenia związane z datami: 1959 r., 1961 r., 1968 r. – omawia działalność	– stosuje pojęcia: „socjalizm z ludzką twarzą”, operacja „Dunaj”, Vietcong – omawia działalność postaci: Augusto Pinocheta, Gustáva Husáka,	– omawia działalność postaci: Daniela Ortegi, Salvadora Allende, – omawia okoliczności przejęcia władzy przez Pinocheta

	• Wojna w Wietnamie • Praska Wiosna	ZSRS a USA	– przedstawia przyczyny i przebieg Praskiej Wiosny, – podaje przykłady dziedzin i miejsc rywalizacji pomiędzy ZSRS a USA, – opisuje przyczyny, przebieg i skutki Praskiej Wiosny, – omawia przebieg rywalizacji amerykańsko-sowieckiej w dziedzinie podboju kosmosu	postaci: Alexandra Dubčeka, Ryszarda Siwca, – charakteryzuje przyczyny i przebieg wojny w Wietnamie	Ernesto Che Guevary – charakteryzuje przyczyny i przebieg wojny w Wietnamie – omawia wydarzenia związane z datami: 12 kwietnia 1961 r., 17 kwietnia 1961 r., 1975 r.	
6. Przemiany w powojennym świecie	• Początki integracji europejskiej • Walka z rasizmem w USA • Kultura w latach 1945–1968 • Rewolucja obyczajowa lat 60. • Subkultury i ruchy kontestatorskie • Sobór watykański II	– stosuje pojęcia: traktaty rzymskie, rewolucja seksualna, feminizm, segregacja rasowa, – omawia działalność postaci: Martina Luthera Kinga, – omawia przyczyny i początki procesu integracji europejskiej, – prezentuje poglądy ruchu feministycznego w drugiej połowie XX wieku	– stosuje pojęcia: EWG, Euratom, feminizm, dzieci kwiaty, ruch hipisowski, pacyfizm, – omawia działalność postaci: Johna F. Kennedy’ego, – wymienia wydarzenia związane z latami: 1962–1965, 1964 r., maj 1968 r., – omawia przyczyny i początki procesu integracji europejskiej, – przedstawia główne przyczyny pojawienia się nowych tendencji w kulturze w latach 60. XX w., – opisuje walkę o równouprawnienie ludności czarnoskórej w USA	– stosuje pojęcia: Euratom, EFTA, festiwal Woodstock, – omawia działalność postaci: Jana XXIII, Pawła VI Betty Friedan, – wymienia wydarzenia związane z datami: grudzień 1965 r., 15–18 sierpnia 1969 r., – podaje przykłady dotyczące kultury lat 60.: Elvisa Presleya, Marilyn Monroe, Brigitte Bardot, Jamesa Deana, Marlona Brando – podaje główne założenia przyjęte na soborze watykańskim II	– stosuje pojęcia: Euratom, EFTA, egzystencjalizm, teatr absurdu, festiwal Woodstock, Czarne Pantery – omawia działalność postaci: Malcolma X, Rosy Parks, – wymienia wydarzenia związane z datami: grudzień 1965 r., 15–18 sierpnia 1969 r., – wyjaśnia genezę terroru środowisk skrajnie lewicowych	– ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II – ocenia znaczenie zamachu na prezydenta USA J. F. Keneddy’ego – określa znaczenie festiwalu w Woodstock

Rozdział IV
Polska i Polacy po II wojnie światowej

1. Początki władzy komunistów w Polsce	• Manifest PKWN i Polska lubelska • Walka z Podziemiem • Nowy rząd i referendum • Wybory do sejmu • Likwidacja partii opozycyjnych i powstanie PZPR	– stosuje pojęcia: Manifest PKWN, żołnierze niezłomni, PSL, – wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca 1944 r., 4–11 lutego 1945 r., – omawia działalność postaci: Stanisława Mikołajczyka, Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego – omawia działalność żołnierzy niezłomnych, podaje przykłady postaci	– stosuje pojęcia: TRJN, proces szesnastu, kwatera na Łączce, PSL, referendum ludowe – wymienia wydarzenia związane z datami: czerwiec 1945 r., 30 czerwca 1946 r., 19 stycznia 1947 r. – omawia działalność postaci: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta, – charakteryzuje znaczenie referendum ludowego podaje przykłady postaci – opisuje metody walki komunistów z opozycją – przedstawia wybrane miejsca pamięci ofiar reżimu komunistycznego (Łączka). – wymienia przykłady wyborów sfałszowanych przez komunistów (referendum ludowe, wybory 1947 r.)	– stosuje pojęcia: WiN, Testament Polski Walczącej, odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, – wymienia wydarzenia związane z datami: 27 lipca 1944 r., 16 sierpnia 1944 r., 1 grudnia 1944 r., 31 grudnia 1944 r., 19 stycznia 1945 r.,	– stosuje pojęcia: obława augustowska, WiN, Blok Demokratyczny, odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, omawia działalność postaci: Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka, – wymienia wydarzenia związane z datami: 27 marca 1945 r., 1 lipca 1945 r., 1946 r., 28 kwietnia 1947 r., 1958 r.	– omawia działalność postaci: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Antoniego Hedy, Stefana Bembińskiego – przedstawia przebieg i złożone okoliczności pogromu kieleckiego
--	---	---	--	--	---	--

2. Powojenna odbudowa	• Straty wojenne i bilans ofiar • Nowe granice Polski • Przesiedlenia ludności • Reforma rolna • Nacjonalizacja i kolektywizacja • Odbudowa przemysłu i infrastruktury w Polsce	– stosuje pojęcia: Ziemie Odzyskane, gospodarka planowa, PGR, – omawia działalność postaci: Bolesława Bieruta – przedstawia bilans polskich strat wojennych – wskazuje na mapie: granice Polski po II wojnie światowej, linię Curzona, Ziemie Odzyskane, Kresy Wschodnie – charakteryzuje założenia planu trzyletniego i sześcioletniego – opisuje przyczyny i przebieg kolektywizacji rolnictwa w Polsce – wymienia przykłady gospodarczej zależności Polski od ZSRS	– stosuje pojęcia: linia Curzona, nacjonalizacja przemysłu, gospodarka planowa, „wyścig pracy”, akcja „Wisła”, – omawia działalność postaci: Hilarego Minca, – omawia powojenne przesiedlenia ludności na ziemiach polskich – omawia znaczenie dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu	– stosuje pojęcia: bitwa o handel, CUP, repatriacja dóbr kultury – omawia działalność postaci: Wincentego Pstrowskiego, – określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu – podaje konsekwencje wymiany pieniędzy w 1950 r.	– omawia działalność postaci: Karola Świerczewskiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego i Piotra Zaremby – wymienia wydarzenia związane z datami: listopad 1945 r., 1949 r., 28 października 1950 r.	– ocenia okres odbudowy oraz charakteryzuje projekty reformy rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu i handlu
3. Polska w czasach stalinizmu	• Sowietyzacja Polski • Represje polityczne • Prześladowania Kościoła w stalinowskiej Polsce • Sowietyzacja młodego pokolenia • Stalinizm w	– wyjaśnia znaczenie terminów: PZPR, PRL, – omawia działalność postaci: Bolesława Bieruta, kard. Stefana Wyszyńskiego, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil – omawia zmiany ustrojowe wprowadzane na mocy Konstytucji PRL z 1952 r. – podaje przykłady socrealizmu w Polsce – przedstawia przypadki	– wyjaśnia znaczenie terminów: PZPR, PRL, stalinizm, socrealizm, Pałac Kultury i Nauki, demokracja ludowa, – omawia działalność postaci: Józefa Cyrankiewicza, Jakuba Bermana, Hilarego Minca, Władysława Gomułki, – wymienia wydarzenia związane z datami: 1948–1956, 15 grudnia 1948 r.,	– stosuje pojęcia: ZMP, Służba Polsce, ZWM, ZSL, SD, ruch księży patriotów, - Stowarzyszenie PAX – omawia działalność postaci: Witolda Pileckiego, – wymienia wydarzenia związane z datami: wrzesień 1947 r., czerwiec 1948 r., 22 lipca	– stosuje pojęcia: nomenklatura, ruch księży patriotów, - Stowarzyszenie PAX – omawia działalność postaci: Czesława Kaczmarka, Zenona Kliszki, Michała Żymierskiego ps. Rola	– omawia działalność postaci: Jana Padewskiego, Bolesława Piaseckiego – przedstawia nurt współpracy z komunistami części przedwojennych środowisk politycznych

	kulturze i nauce	mordów sądowych w okresie stalinizmu na przykładzie sprawy gen. Fieldorfa	1952 r. – opisuje formy i skutki prześladowania Kościoła katolickiego w okresie stalinizmu, – opisuje metody sowietyzacji młodego pokolenia Polaków przedsiębrane przez władze komunistyczne	1952 r. – przedstawia proces sowietyzacji kraju na płaszczyźnie ustrojowej, gospodarczo-społecznej i kulturowej	– wymienia wydarzenia związane z datami: wrzesień 1947 r., czerwiec 1948 r., 22 lipca 1952 r.	
4. Odwilż polityczna 1956 roku	• Początek odwilży politycznej • Rywalizacja frakcji w PZPR • Poznański Czerwiec 1956 r. • Październik 1956 roku • Odwilż i jej zakończenie	– stosuje pojęcia: odwilż, poznański Czerwiec, polski Październik, – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, kard. Stefana Wyszyńskiego, – wymienia wydarzenia związane z datami: 1953 r., czerwiec 1956 r., październik 1956 r. – podaje przykłady odwilży w Polsce po r. 1956	stosuje pojęcia: aparat bezpieczeństwa, destalinizacja, ZOMO – omawia działalność postaci: Konstantego Rokossowskiego – wyjaśnia przyczyny, przebieg i następstwa poznańskiego Czerwca – wymienia wydarzenia związane z datami: 1953 r., czerwiec 1956 r., październik 1956 r. – prezentuje okoliczności powrotu Władysława Gomułki do władzy po śmierci Stalina – charakteryzuje zakończenie procesu odwilży w Polsce	– stosuje pojęcia: Klub Krzywego Koła, „Po Prostu”, Kluby Młodej Inteligencji – omawia działalność postaci: Józefa Światły, Józefa Cyrankiewicza, Romana Strzałkowskiego – wymienia wydarzenia związane z datami: 28–30 czerwca 1956 r., 19–20 października 1956 r., 1957 r. – wyjaśnia, jakie było znaczenie VIII Plenum KC PZPR	– stosuje pojęcia: puławianie, natolińczycy, Klub Krzywego Koła, „Po Prostu”, Kluby Młodej Inteligencji, – prezentuje poglądy natolińczyków oraz puławian, – ocenia postawy Józefa Cyrankiewicza i Władysława Gomułki wobec wydarzeń poznańskich na podstawie tekstów źródłowych – porównuje przebieg i skutki polskiego Czerwca i Października 1956 z powstaniem	– opisuje znaczenie wydarzeń październikowych 1956 r. z uwzględnieniem złożonej sytuacji międzynarodowej;

					węgierskim z 1956 r.	
5. Mała stabilizacja za Gomułki	• Rządy Gomułki • Polityka zagraniczna PRL • Konflikt władz z Kościołem • Kształtowanie się opozycji • Marzec '68 • Wydarzenia na Wybrzeżu – Grudzień '70	– stosuje pojęcia: mała stabilizacja, , obchody Millennium Chrztu Polski, Grudzień '70, – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, Edwarda Gierka – wymienia wydarzenia związane z datami: marzec 1968 r., 17 grudnia 1970 r., – przedstawia okoliczności i bezpośrednie przyczyny wydarzeń Marca '68 – przedstawia, jak przebiegały obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego i tysięcznej rocznicy chrztu Polski	– stosuje pojęcia: opozycja wewnątrzpartyjna, paryska „Kultura”, antysemityzm, „czarny czwartek” – omawia działalność postaci: Willy'ego Brandta, Antoniego Słonimskiego, Jacka Kuronia, Adama Michnika, – wymienia wydarzenia związane z datami: 15–17 grudnia 1970 r. – omawia sytuację gospodarczą z lat 1956–1970 – określa stosunek władz PRL do inteligencji i młodzieży studenckiej – ocenia rolę Kościoła katolickiego w kształtowaniu oporu wobec władz PRL – wyjaśnia genezę Grudnia '70 oraz opisuje przebieg wydarzeń	– stosuje pojęcia: plan Rapackiego, polska szkoła filmowa, dogmatycy, rewizjoniści, „Znak”, „komandosi”, list biskupów polskich do niemieckich, Marzec '68, „bananowa młodzież” – omawia działalność postaci: Jerzego Giedroycia, Zbigniewa Cybulskiego, Andrzeja Wajdy, Kazimierza Dejmka, kard. Stefana Wyszyńskiego, – wymienia wydarzenia związane z datami: listopad 1965 r., 1966 r., styczeń 1968 r., 7 grudnia 1970 r. – ocenia zachowanie władz PRL i ZSRS w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.	– opisuje pierwsze reakcje i działania tworzącej się opozycji – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim po umocnieniu się władzy Władysława Gomułki – opisuje najważniejsze wydarzenia procesu normalizacji relacji Polska–RFN – ocenia rolę Kościoła katolickiego w kształtowaniu oporu wobec władz PRL	– stosuje pojęcia: List 34, – omawia działalność postaci: Jana Józefa Lipskiego, Karola Modzelewskiego, Adama Rapackiego, Piotra Jaroszewicza

6. Polska czasów Gierka	• Zmiana na szczycie władzy • Rozwój gospodarczy pod rządami Gierka • Początki kryzysu gospodarczego • Strajki w czerwcu 1976 r. • Narodziny opozycji demokratycznej • Relacje z Kościołem katolickim • Pielgrzymka papieża do ojczyzny	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: „maluch”, „Pewex”, „KOR, drugi obieg, wiza, – omawia działalność postaci: Leonida Breżniewa, Edwarda Gierka, Jana Pawła II, – omawia cechy ustroju politycznego i ekonomicznego Polski w czasie rządów Edwarda Gierka, – przedstawia prześladowania opozycji na przykładzie sprawy Stanisława Pyjasa, – omawia rolę pierwszej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: propaganda sukcesu, Czerwiec '76, „ROPCiO, Wolne Związki Zawodowe, konklawe, – wymienia wydarzenia związane z datami: czerwiec 1976 r., 16 października 1978 r., czerwiec 1979 r. – omawia działalność postaci: Stanisława Pyjasa, Anny Walentynowicz, – tłumaczy, jakie były przyczyny powstania masowej opozycji antykomunistycznej w latach 70. XX w.	– prezentuje okoliczności objęcia i umocnienia władzy Edwarda Gierka – wyjaśnia genezę oraz skutki przemian gospodarczych w czasach rządów Edwarda Gierka – omawia cechy ustroju politycznego i ekonomicznego Polski w czasie rządów Edwarda Gierka opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. – omawia działalność postaci: Jacka Kuronia, Leszka Moczulskiego, Andrzeja Gwiazdy, Antoniego Macierewicza, Jana Lityńskiego, Adama Michnika, Aleksandra Halla, Bogdana Borusewicza, omawia oraz wskazuje na mapie najważniejsze inwestycje gospodarcze z lat 1970–1980	– wyjaśnia znaczenie terminów i skrótów: Uniwersytet Latający, Kluby Inteligencji Katolickiej, KPN, RMP, „Studencki Komitet „Solidarności” – wymienia wydarzenia związane z latami: 1975 r., 1977 r. – omawia działalność postaci: Piotra Jaroszewicza, Zbigniewa Romaszewskiego, Edwarda Lipińskiego, Adama Michnika, – przytacza przykłady działań opozycyjnych w latach 70. XX w. – wymienia osiągnięcia polskich sportowców w okresie rządów Gierka	– omawia działalność postaci: Kazimierza Świtonia, Zbigniewa Romaszewskiego, Edwarda Lipińskiego, Romualda Szeremietiewa, Aleksandra Halla, Bogdana Borusewicza, Kazimierza Wyszowskiego, Leszka Moczulskiego, Wandy Rutkiewicz porównuje podobieństwa i różnice polityki władz PRL w stosunku do Kościoła za rządów Gomułki i Gierka
-------------------------	---	---	---	---	--	---

7. Narodziny „Solidarności”	- Wydarzenia sierpniowe - Porozumienia sierpniowe „Karnawał »Solidarności«” - Polityka władz wobec „Solidarności” - Sytuacja międzynarodowa	– stosuje pojęcia: porozumienia sierpniowe, 21 postulatów, strajk solidarnościowy, – omawia działalność postaci: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jana Pawła II, – tłumaczy genezę wydarzeń sierpniowych w 1980 r., – przedstawia przebieg procesu powstawania NSZZ „Solidarność” – wyjaśnia, na czym polegał fenomen popularności „Solidarności”	– stosuje pojęcia: NSZZ „Solidarność”, „karnawał »Solidarności«” – omawia działalność postaci: Michaiła Gorbaczowa, Anny Walentynowicz, Jerzego Popiełuszki, Czesława Miłosza – podaje daty podpisania porozumień w Szczecinie, Gdańsku i Jastrzębiu-Zdroju – przedstawia przebieg procesu powstawania NSZZ „Solidarność” – przedstawia ewolucję postawy władz komunistycznych do opozycji solidarnościowej w latach 1980–1981	– omawia działalność postaci: Czesława Kiszczaka, Ryszarda Kuklińskiego, Adama Michnika, Bronisława Geremka, Lecha Kaczyńskiego, Andrzeja Gwiazdy, Tadeusza Mazowieckiego – wymienia wydarzenia związane z datami: 17 września 1980 r., wrzesień–październik 1981 r.	– omawia działalność postaci: Wojciecha Jagielskiego, Stanisława Kani, Mieczysława Rakowskiego, – opisuje wpływ sytuacji międzynarodowej na działalność „Solidarności” w Polsce w latach 1980–1981	– przedstawia rolę płk. Ryszarda Kuklińskiego w kształtowaniu polityki Zachodu wobec Polski w okresie 1980–1981
8. Stan wojenny w Polsce	- Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce - Podziemie polityczne w okresie stanu wojennego - Zakończenie stanu wojennego - Sytuacja opozycji w stanie wojennym - Sytuacja gospodarcza	– stosuje pojęcia: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego, internowanie, – omawia działalność postaci: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, – wymienia wydarzenia związane z datami: 13 grudnia 1981 r. – przedstawia okoliczności i przebieg wprowadzenia stanu wojennego, – omawia znaczenie pielgrzymek Jana Pawła II do	– stosuje pojęcia: OPZZ, internowanie, pacyfikacja kopalni „Wujek” – omawia działalność postaci: Jerzego Popiełuszki, Tadeusza Mazowieckiego – wymienia wydarzenia związane z datami: 1980 r., 1983 r. i 1987 r. – przedstawia okoliczności i przebieg wprowadzenia stanu wojennego, – charakteryzuje społeczne i polityczne skutki wprowadzenia stanu	– stosuje pojęcia: wydarzenia bydgoskie, Pomarańczowa Alternatywa, – omawia działalność postaci: Czesława Kiszczaka, Ryszarda Kuklińskiego, Adama Michnika, Bronisława Geremka, Władysława Frasyniuka, Przemysława Gintrowskiego, Jacka Kaczmarskiego	stosuje pojęcia: spotkanie w Magdalence, Pomarańczowa Alternatywa, ustawa Wilczka – omawia działalność postaci: Wojciecha Jagielskiego, Stanisława Kani, Czesława Kiszczaka, Ryszarda Kuklińskiego,	– omawia rosnące różnice w stanowiskach działaczy „Solidarności” wobec władz komunistycznych i planu porozumień politycznych w kraju w latach 1988–1989

	• Próby naprawy polskiej gospodarki • Początek dialogu władzy z opozycją	Polski, – przedstawia sytuację gospodarczą lat 80. w PRL	wojennego, – przedstawia sytuację gospodarczą lat 80. w PRL,	– wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca 1983 r., 1983 r., 19 października 1984 r., 1988 r., – omawia plany reform gospodarczych podejmowanych przez władze komunistyczne	Zbigniewa Messnera, Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego, Heleny Łuczywo, Waldemara Fydrycha, – opisuje przebieg wydarzeń polityczno-społecznych w Polsce w latach 1981–1989 na tle sytuacji międzynarodowej	
--	---	---	---	---	--	--

Rozdział V Świat po upadku komunizmu

1. Kryzys bloku komunistycznego	• ZSRS w czasach Breżniewa • Sytuacja w europejskich krajach socjalistycznych • Ofensywa Reagana • Wojna w Afganistanie • Kryzys władzy w ZSRS	– stosuje pojęcia: program „gwiezdnych wojen”, pierestrojka, – omawia działalność postaci: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. prezentuje program reform Michaiła Gorbaczowa	– stosuje pojęcia: głośność, katastrofa czarnobylska, rakiety balistyczne – wymienia wydarzenia związane z datami: 1979 r., 1981–1989 – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. – prezentuje polityczne następstwa katastrofy czarnobylskiej – opowiada o reformach wewnętrznych ZSRS	stosuje pojęcia: mudżahedini, talibowie, układy Salt 1 i Salt 2 – omawia działalność postaci: Helmuta Kohla, Margaret Thatcher – wymienia wydarzenia związane z datami: 1985 r., 1986 r. – omawia	stosuje pojęcia: mudżahedini, talibowie, układy Salt 1 i Salt 2 – omawia działalność postaci: Jimmiego Cartera, Jurija Andropowa, Konstantina Czernienki, – omawia międzynarodowe skutki kryzysu	
---------------------------------	--	---	--	--	--	--

			wprowadzonych przez Gorbaczowa (głośność i pieriestrojka) – wyjaśnia rolę konfliktu afgańskiego w procesie słabnięcia ZSRS	międzynarodowe skutki kryzysu władzy w ZSRS – przedstawia rolę polityki zbrojeń USA i projektu „wojen gwiazdnych” dla załamania potencjału zbrojeniowego ZSRS	władzy w ZSRS	
2. Jesień Narodów	• Początki transformacji • Aksamitna rewolucja • Krwawy koniec reżimu Ceașescu w Rumunii • Upadek muru berlińskiego • Zjednoczenie Niemiec	– stosuje pojęcia: Jesień Narodów, upadek muru berlińskiego, – omawia działalność postaci: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, – charakteryzuje najważniejsze wydarzenia procesu jednoczenia Niemiec	– stosuje pojęcia: aksamitna rewolucja, „aksamitny rozwód”, masakra na placu Tiananmen – omawia działalność postaci: Václava Havla, Helmuta Kohla, Nikolae Ceașescu – wymienia wydarzenia związane z datami: 25 grudnia 1989 r., 9 listopada 1989 r.–3 października 1990 r. – charakteryzuje najważniejsze wydarzenia procesu jednoczenia Niemiec	– wymienia wydarzenia związane z datami: 1 stycznia 1993 r., 22 maja 1988 r., 29 grudnia 1989 r., czerwiec 1990 r. – ocenia wpływ przemian politycznych w Polsce na proces rozpadu komunizmu w Europie – omawia przyczyny upadku komunizmu w Europie w latach 1989–1991	– stosuje pojęcia: Węgierskie Forum Demokratyczne, Trójkątny Stół, – porównuje burzliwy przebieg upadku reżimu komunistycznego w Rumunii i Albanii z pokojowymi przemianami w Czechosłowacji i na Węgrzech, – opisuje okoliczności i skutki rozpadu Czechosłowacji	– charakteryzuje zmiany społeczne i gospodarcze w Chinach po śmierci Mao Zedonga z uwzględnieniem masakry na placu Tiananmen
3. Wojna i pokój na przełomie wieków	• Rozpad ZSRS • Republiki postsowieckie • Konflikty w dawnym ZSRS • Wojny czeczeńskie	– stosuje pojęcia: WNP, wojny czeczeńskie, – omawia działalność postaci: Borysa Jelcyna, Alaksandra Łukaszenki – omawia zmiany polityczne na terenie Ukrainy i kształtowanie się silnej,	stosuje pojęcia: pomarańczowa rewolucja, Euromajdan, – omawia działalność postaci: Giennadija Janajewa, Dżohara Dudajewa, – wymienia wydarzenia związane z datami:	– omawia działalność postaci: Stanisława Szuszkiewicza, Leonida Kuczmy, – wymienia wydarzenia związane z datami: 1988–1994, 1990, 1999, 2000,	– omawia działalność postaci: Achmada i Ramzana Kadyrowów, Słobodana Miloševicia prezentuje	– przedstawia przebieg konfliktu azersko-ormiańskiego o Górski Karabach – przedstawia przyczyny i skutki terroryzmu

	• Wojna w dawnej Jugosławii • Konflikt w Rwandzie	niezależnej od Rosji państwowości ukraińskiej, – wskazuje na mapie: Jugosławię, Serbię, Słowenię, Chorwację, Bośnię i Hercegowinę, Macedonię, Czeczenię, Mołdawię	8 grudnia 1991 r., 26 grudnia 1991 r. – charakteryzuje proces rozpadu ZSRS i określa jego następstwa – przedstawia przebieg wojen czeczeńskich i ich rezultaty – wskazuje na mapie: Czarnogórę, Kosowo,	2004, 11 marca 1990 r., – charakteryzuje postanowienia umowy z Dayton i układu paryskiego z 1995 r. – opisuje konflikty na terenie byłej Jugosławii i podaje ich wyniki	zróżnicowane losy państw postsowieckich i próby stworzenia rosyjskiej strefy wpływów – omawia genezę oraz przebieg konfliktu pomiędzy Tutsi i Hutu	Czeczenów
4. Integracja europejska	• Narodziny Unii Europejskiej • Instytucje Unii Europejskiej • Strefa Schengen • Wspólna waluta • Rozszerzenie UE o kraje Europy Środkowo-Wschodniej	– stosuje pojęcia: Unia Europejska, układ z Schengen, – wymienia wydarzenia związane z latami: 2004 r., – podaje przyczyny integracji europejskiej – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej – omawia symbole UE	– stosuje pojęcia: Komisja Europejska, Parlament Europejski, grupa helsińska – wymienia wydarzenia związane z latami: 1993 r., 2020 r. – wskazuje na mapie państwa należące do różnych wspólnot europejskich – omawia proces stopniowego rozszerzania UE – charakteryzuje znaczenie układu z Schengen	– ocenia przyczyny i znaczenie brexitu – wymienia podstawowe instytucje Unii Europejskiej	– wymienia wydarzenia związane z datami: 26 marca 1995 r., 16 grudnia 1991 r., 8 kwietnia 1994 r., 16 kwietnia 2003 r.	– charakteryzuje różne koncepcje integracji Unii Europejskiej: „Europa ojczyzn” i federacja
5. Problemy współczesnego świata	• Cyfryzacja i globalizacja • Wzrost poziomu życia • Kultura globalna • Zagrożenia ekologiczne • Świat nierówności • Ruchy	– stosuje pojęcia: <i>internet, telefonia komórkowa, komercjalizacja, popkultura, Al-Kaida, Państwo Islamskie (ISIS)</i> , – omawia działalność postaci: George’a W. Busha, Osamy bin Ladena, – wymienia wydarzenia związane z datami: 11	– stosuje pojęcia: <i>amerykanizacja, „globalna wioska”, antyglobaliści, slumsy</i> – omawia znaczenie wydarzeń z 11 marca 2004 r. i 7 lipca 2005 r., – omawia zalety i wady nowych środków komunikacji	– stosuje pojęcia: <i>Anonimous, protokół z Kioto, slumsy, bogata Północ i biedne Południe, fundamentalizm</i> , – przedstawia główne społeczno-gospodarcze problemy	– przedstawia postulaty antyglobalistów i je ocenia, – omawia przebieg konfliktu na Bliskim Wschodzie po 2001 r.	– omawia wpływ kapitału na politykę we współczesnym świecie, – przedstawia udział Polaków w wojnie w Iraku i w Afganistanie

	fundamentalistyczne i terroryzm	września 2001 r., – wskazuje cechy współczesnej kultury masowej, – omawia zagrożenia wynikające z działalności Państwa Islamskiego	– charakteryzuje zagrożenia współczesnego terroryzmu, – omawia ataki terrorystyczne na WTC, kolej w Madrycie i londyńskie metro, – wymienia czynniki związane ze współczesną gospodarką światową, które negatywnie wpływają na stan środowiska naturalnego	współczesnego świata – prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata, – ocenia rozwój kultury masowej, prezentując jej wady i zalety		
Rozdział VI III Rzeczpospolita						
1. Okrągły Stół i wybory czerwcowe	• Obrady Okrągłego Stołu • Wybory czerwcowe 1989 r. • <i>Wasz prezydent, nasz premier</i> • Podział obozu solidarnościowego	– stosuje pojęcia: Okrągły Stół, – omawia działalność postaci: Lecha Wałęsy, – podaje główne założenia porozumień Okrągłego Stołu	– stosuje pojęcia: sejm kontraktowy, wybory czerwcowe, – omawia działalność postaci: Tadeusza Mazowieckiego, – wymienia wydarzenia związane z datami: 5 kwietnia 1989 r., 4 czerwca 1989 r.	– dostrzega znaczenie powstania niezależnej prasy, – zna okoliczności objęcia stanowiska prezydenta przez Wojciecha Jaruzelskiego, – prezentuje zasady i najważniejsze skutki wyborów, z 4 czerwca 1989 r.	omawia działalność postaci: Czesława Kiszczaka, Andrzeja Gwiazdy, Kornela Morawieckiego, Leszka Moczulskiego, Adama Michnika	– przedstawia podział obozu solidarnościowego i różne oceny przemian z 1989 r.
2. Przemiany polityczne i ustrojowe	• Rząd Mazowieckiego i nowela grudniowa • Likwidacja MO i SB • Rozpad obozu	– stosuje pojęcia: lustracja, dekomunizacja – omawia działalność postaci: Tadeusza Mazowieckiego, Leszka Balcerowicza, Lecha Wałęsy, – charakteryzuje zmiany	– stosuje pojęcia: „wojna na górze”, – omawia działalność postaci: Lecha Kaczyńskiego, Aleksandra Kwaśniewskiego – charakteryzuje zmiany ustrojowe wprowadzone	– wymienia wydarzenia związane z datami: 22 grudnia 1990 r., 1991 r., 1992 r., 2 kwietnia 1997 r. – przedstawia scenę polityczną III RP	stosuje pojęcia i rozwija skróty: PC, BBWR, KPN, UOP, WSI, SDRP, SLD – omawia działalność postaci: Czesława	– omawia i ocenia zmiany w strukturach resortów siłowych – opisuje proces transformacji polskiej lewicy

	solidarnościowego • Formacje postkomunistyczne • Wycofanie wojsk sowieckich z Polski • Konstytucja RP z 1997 r. • Reforma samorządowa i administracyjna	ustrojowe wprowadzone w grudniu 1989 r. – opisuje okoliczności wycofania wojsk sowieckich z Polski	w grudniu 1989 r.	– omawia przebieg i znaczenie reformy samorządowej – przedstawia reformę administracyjną kraju z 1999	Kiszczaka, Floriana Siwickiego, Zbigniewa Bujaka, Jarosława Kaczyńskiego, Leszka Millera, Waldemara Pawlaka, Ryszarda Kaczorowskiego	i przyczyny jej zwycięstwa wyborczego w latach 90.
3. Transformacja gospodarcza i społeczna	• Polska na skraju katastrofy gospodarczej • Plan Balcerowicza • Prywatyzacja • Społeczne skutki transformacji gospodarczej • Perspektywy po transformacji	– stosuje pojęcia: hiperinflacja, – omawia działalność postaci: Leszka Balcerowicza – charakteryzuje zjawisko hiperinflacji i metody walki z nią	– stosuje pojęcia: reformy Balcerowicza, gospodarka wolnorynkowa, popiwek, bezrobocie strukturalne – przedstawia założenia planu Balcerowicza – charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki transformacji społeczno-gospodarczej	– stosuje pojęcia: gospodarka wielosektorowa, biedaszyby, denominacja – umiejscawia w czasie: reformy Balcerowicza, wprowadzenie denominacji	– omawia znaczenie prywatyzacji i skutki reform społeczno-gospodarczych	– wyjaśnia związek reform gospodarczych z aferami gospodarczymi w latach 90. w Polsce
4. Polska w NATO i UE	• Starania Polski o przystąpienie do NATO • Polska wstępuje do NATO • Integracja z UE • Skutki członkostwa Polski w UE	– wyjaśnia wydarzenia związane z datami: 12 marca 1999 r., 1 maja 2004 r., 2007 r. – omawia proces przyjmowania Polski do struktur NATO oraz rolę w strukturach tej organizacji – wymienia kraje wchodzące	– omawia działalność postaci: Jerzego Buzka, Leszka Millera, Aleksandra Kwaśniewskiego, Bronisława Geremka, – przedstawia proces rozpadu instytucji dawnego bloku wschodniego w Europie Środkowo-	– stosuje pojęcia: Grupa Wyszehradzka, Trójkąt Weimarski, strefa Schengen, traktat akcesyjny, program dopłat bezpośrednich	– omawia znaczenie funkcjonowania Polski w ramach strefy Schengen	– charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki integracji Polski z UE

	• Polska w strefie Schengen	w skład Trójkąta Weimarskiego i Grupy Wyszehradzkiej	Wschodniej			
--	---	--	------------	--	--	--